

ærede Minister samlet Kernen af, hvad han havde at anføre for sit Forslag paa det Punkt, at han har meent at kunne vise Betimeligheden af, netop nu at estergive denne Gjæld.

Dermed yttrede han nu strax i Begyndelsen, hvis jeg hørte rigtigt efter, Noget, som jeg slet ikke kan indromme Rigtigheden af. Det var nemlig, at, da den her omhandlede Gjæld blev indgaaet, da blev det aldeles ikke fastsat, naar det skulde klares, hvorledes og hvorvidt den skulde forrentes og tilbagebetales. Det staaer, saavidt mig bekjendt, anderledes dermed. Det forholder sig nemlig saaledes, at det dengang blev udtrykkeligt bestemt, at dette Forhold skulde klares, naar Normalreglementer for Sorø Academie og for det lærde Skolevæsen i sin Tid bleve udarbejdede. At nemlig dette naar ikke lod sig angive til en bestemt Datum, forandrer formeentlig ikke Sagen. Den staaer dog aabenbart saaledes, at der er en Bestemmelse for, naar man skal faae en Afgjorelse af, hvorvidt og hvorledes denne Gjæld skal enten forrentes eller afdrages, en Bestemmelse, som ikke engang i mindste Maade synes at berøres ved de Forandringer, der siden den Tid i mange Henseender ere foregaaede i vort Fædreland, idet det forstaaer sig af sig selv, at en Afgjorelse af Sorø Academies og det lærde Skolevæsens Forhold og Bestemmelse, hvad enten den faaer Titel af Normalreglement, eller hvorledes den ellers betegnes, dog alligevel vil betegne det Tidspunkt, fra hvis Indtræden af det ifølge den paaberaabte kongelige Resolution skal afgjøres, og for hvis Indtræden det, ifølge den paaberaabte kongelige Resolution, ikke skal afgjøres, hvorledes der skal forholdes med denne Gjæld. Jeg skjønner saaledes ikke rettere, end at selve denne kongelige Resolution, som nu skal øve en saa overmægtig Indflydelse, at man alene i Kraft af den har bestemt sig til at ville bortskjænke en ganske anstændig Gave, at denne kongelige Resolution i sin egen Formulering udtrykkeligt protesterer mod at blive brugt paa en saadan Maade, og paa det Bestemteste gjør opmærksom paa, at Hans Majestæt, den afdøde Konge, ikke fandt det passende at afgjøre denne Sag, forinden begge Parter kunde blive hørte, det er, forinden navnlig Normalreglementet for Sorø var udarbejdet, og at vi

turde handle lidet i Conseqvens med denne Resolution, naar vi, uden at lade begge Parter komme til at blive afhørte, afgjøre Sagen nu foreløbigen, inden noget Normalreglement er udarbejdet, inden det altsaa er bragt paa det Reue, hvorledes enhver af de to omhandlede Parter skal staae til den anden og til sin egen Opgave for Fremtiden.

Den høitærede Minister beraabte sig dernæst paa, at det var under samme Autoritet, at, saavel Sorø Academie som det lærde Skolevæsen befandt sig, og at det var det, der gjorde Sagen betænkelig. Jeg forstaaer dette saaledes, at Ministeren i visse Maader, som Bærg for Sorø Academie, maa føle sig opfordret til at kræve Betaling, og at han paa den anden Side, som Bærg for det lærde Skolevæsen, maa føle sig opfordret til at andrage paa Udsættelse dermed. Men jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa, at det netop ogsaa derfor berøer paa den høitærede Minister selv, hvad Dag han vil, at hidføre den Datum, som den Kongelige Resolution har fastsat paa Afgjorelsen af Spørgsmaalet, vi her have for. Det berøer paa ham at fremlægge et Forslag eller at træffe Foranstaltninger til en Indretning med Sorø Academie, saaledes som han formener, at dets store Fonds fremtidigen bør benyttes, og da ogsaa at bringe denne Sag til Afgjorelse. Ogsaa i denne Henseende seer jeg derfor ikke det mindste Spor af Betimelighed i at tage et ganske særligt Pengespørgsmaal ud af den Complex af Undersøgelser, hvori det baade efter sin Natur henhører, og hvorunder den Kongelige Resolution har fastsat, at det skulde afgjøres, for foreløbigen at klare det.

Den høitærede Minister beraaber sig paa, at den almindelige Skolefond ved den hele Transaction, — om hvilken jeg, saalænge det ikke behøves, og den ikke berøres, skal afholde mig fra at yttre mig, — er indledet i en Forlegenhed. Jeg forstaaer dette saaledes, at Skolevæsenet er kommet til at strække sig længere, end Dækket naaer, spænde Buen høiere, end Kræfterne strække til, at det har bygget kostbarere, end det maaskee ret vel kan bestaae med Hovedsagen, med det Underviisningsvæsens Lærv, som skulde finde Sted i disse Bygninger.